

อภิธานศัพท์ (ประมวลศัพท์และคำย่อ)

ประมวลคำย่อ

- ACM : Approved Consolidated Methodology = วิธีการคำนวณปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรอง สำหรับการรวบรวมโครงการ CDM ทั้งหมด ยกเว้นโครงการด้านป่าไม้
- AP6 : Asian-Pacific Partnership on Clean Development and Climate = กลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก ว่าด้วยความร่วมมือด้านการพัฒนาที่สะอาดและสภาพภูมิอากาศ
- AAUs : Assigned Amount Units = ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่จัดสรรให้ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ที่สามารถปล่อยได้ในแต่ละปี ในช่วงพันธกรณี เป็นเครดิตที่ได้จากการดำเนินโครงการการซื้อขายก๊าซเรือนกระจก (ET)
- AM : Approved Methodologies = วิธีการที่ใช้ในการคำนวณปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรอง สำหรับโครงการทั่วไป ยกเว้นโครงการด้านป่าไม้
- AMS : Approved Methodologies Small Scale = วิธีการที่ใช้ในการคำนวณปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรอง สำหรับโครงการขนาดเล็ก ยกเว้นโครงการด้านป่าไม้
- AR: Afforestation and Reforestation = การปลูกป่าและการฟื้นฟูป่า ซึ่งถือเป็นโครงการ CDM ด้านป่าไม้
- AR-AM : Approved Afforestation and Reforestation Methodologies = วิธีการที่ใช้ในการคำนวณปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรอง สำหรับโครงการทั่วไป ด้านป่าไม้
- AR-AMS : Approved Small-Scale Afforestation/Reforestation Methodologies = วิธีการที่ใช้ในการคำนวณปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรอง สำหรับโครงการขนาดเล็ก ด้านป่าไม้
- AWG : Ad Hoc Working Group on Further Commitments for Annex I Parties under the Kyoto Protocol = คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบพันธกรณีสำหรับประเทศภาคีภายใต้พิธีสารเกียวโต เมื่อช่วงพันธกิจแรกหมดลง
- BE : Baseline Emission = การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีฐาน มักคำนวณในสมการ $ER = BE - PE$

- CCX: Chicago climate exchange = ตลาดซื้อขายคาร์บอนแบบสมัครใจที่ถูกกฎหมายแห่งแรกของโลก ซึ่งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา
- CDM : Clean Development Mechanism = กลไกการพัฒนาที่สะอาด เป็นการซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากการพัฒนาโครงการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศนอกภาคผนวกที่ 1 ถือเป็นกลไกการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเป็น 1 ใน 3 รูปแบบของกลไกความร่วมมือในการลดก๊าซเรือนกระจก (อีก 2 ประเภทคือ JI และ ET)
- CDM M&P : CDM Modalities and Procedures = หลักเกณฑ์และกระบวนการในการดำเนินการโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด ซึ่งจัดทำแล้วเสร็จเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.2003
- CERs : Certified Emission Reductions = การลดการปล่อยก๊าซที่ได้รับการรับรองแล้ว เครดิตที่ได้จากการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM)
- CFCs : Chlorofluorocarbons = คลอโรฟลูออโรคาร์บอน เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง แต่ไม่อยู่ในกลุ่มก๊าซเรือนกระจก 6 ชนิด ที่ระบุค่าศักยภาพในการทำให้โลกร้อนโดย IPCC
- CH₄ : Methane = ก๊าซมีเทนเป็นเชื้อเพลิงชนิดหนึ่ง เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง มีศักยภาพในการทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (GWP) โดย IPCC เท่ากับ 21 (โดย IPCC ในปี 2005) และ เท่ากับ 23 (โดย IPCC ในปี 2001)
- CO₂ : Carbon dioxide = คาร์บอนไดออกไซด์ เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง มีศักยภาพในการทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (GWP) โดย IPCC เท่ากับ 1
- CO₂e : Carbon dioxide Equivalent = คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า
- COP : Conference of the Parties = การประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญา
- COP 3 : The Third Conference of the Parties = การประชุมสมัยที่ 3 ของการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญา ซึ่งพิธีสารเกียวโต เกิดขึ้นที่การประชุมครั้งนี้ ที่นครเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น
- CP : Commitment Period = ช่วงพันธกรณี
- CPA : CDM – Programme of Activity = โครงการภายใต้แผนงานของ โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดแบบการรวมโครงการตามแผน (PoA หรือ Programmatic CDM)

- CSR : Corporate Social Responsibility = ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ หมายถึงการดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรมและการทำกับที่ดีควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน
- DNA : Designated National Authority = องค์การกำกับดูแลการดำเนินงานตามกลไกการพัฒนาที่สะอาด สำหรับประเทศไทยคือ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
- DOE : Designated Operational Entity = หน่วยงานปฏิบัติการในการตรวจสอบ เป็นบริษัทที่ปรึกษาที่รับรองเอกสารการออกแบบโครงการ (Validation) และยืนยันปริมาณคาร์บอนเครดิต (Verification) ซึ่งขึ้นทะเบียนกับ CDM-Executive Board (CDM-EB)
- EB : CDM Executive Board = คณะกรรมการบริหารกลไกการพัฒนาที่สะอาด เป็นองค์กรที่ให้การรับรองและออกปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจก หรือคาร์บอนเครดิต (CERs Issuance)
- EIA : Environmental Impact Assessment = รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- EIT : Economies in Transition = ประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจสู่ระบบตลาดเสรี โดยทั่วไปมักมีความกว้างๆถึงประเทศในกลุ่ม ประเทศยุโรปตะวันออก เช่น รัสเซีย ยูเครน โปแลนด์ เป็นต้น
- ER : Emission Reduction = การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก คำนวณจากสมการ $ER = BE - PE$
- ERPA : Emission Reduction Purchase Agreement = ประเภทของสัญญาซื้อขายก๊าซเรือนกระจก
- ERUs : Emission Reduction Units = เครดิตที่ได้จากการดำเนินโครงการการดำเนินการร่วมกัน (JI)
- ET : Emission Trading = การซื้อขายก๊าซเรือนกระจก เป็นการซื้อขายใบอนุญาตการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Allowed emissions) ของประเทศในภาคผนวกที่ 1 เป็นกลไกการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็น 1 ใน 3 รูปแบบของกลไกความร่วมมือในการลดก๊าซเรือนกระจก (อีก 2 ประเภทคือ JI และ CDM)
- ETS : Emission Trading Scheme = การดำเนินการซื้อขายการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- EU-ETS : European Union Emission Trading Scheme = การดำเนินการซื้อขายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ผ่านกลไก Emission trading

- GHGs : Greenhouse Gases = ก๊าซเรือนกระจก ซึ่งมีหลายชนิด เช่น ไอน้ำ โอโซน แต่เมื่อพิจารณาตามพิธีสารเกียวโตแล้ว จะระบุก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญไว้ 6 ชนิด คือ CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PCFs และ SF₆
- GWP : Global Warming Potential = ค่าศักยภาพในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน แยกตาม ก๊าซเรือนกระจกชนิดต่างๆ โดยค่านี้จะเทียบกับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ซึ่งให้ค่าเท่ากับ 1
- HFCs : Hydro fluorocarbon = ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง มีศักยภาพในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน (GWP) เท่ากับ 140 – 11,700 (โดย IPCC ในปี 2005) และ เท่ากับ 12-12,000 (โดย IPCC ในปี 2001)
- ICAO : International Civil Aviation Organization = องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ
- IEE : Initial Environmental Evaluation = รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น
- IMO : International Maritime Organization = องค์การพาณิชย์นาวีระหว่างประเทศ
- IPCC : Intergovernmental Panel on Climate Change = คณะกรรมาการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- IPPU : Industrial Process and Product Use = สาขากระบวนการอุตสาหกรรม
- JI : Joint Implementation = การดำเนินการร่วมกัน เป็นการซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากการพัฒนาโครงการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศในภาคผนวกที่ 1 เป็นกลไกการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็น 1 ใน 3 รูปแบบของกลไกความร่วมมือในการลดก๊าซเรือนกระจก (อีก 2 ประเภทคือ CDM และ ET)
- KP : Kyoto protocol = พิธีสารเกียวโต เกิดขึ้นในการประชุมสมัยที่ 3 ของการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ที่นครเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ.2540 (ค.ศ.1997) และมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2548
- LoA : Letter of Approval = หนังสือให้คำรับรองการเป็นโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด ที่ DNA รับรอง
- LULUCF : Land use, Land use change and forestry = กิจกรรมการใช้พื้นที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และป่าไม้
- Mini PIP : Mini Project Implementation Plan = แผนการดำเนินโครงการฉบับย่อ

- MOP : Meeting of the Parties = การประชุมย่อยสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญา
- NMVOC : Non methane volatile organic compound = สารประกอบอินทรีย์ที่ระเหยง่ายที่ไม่ใช่มีเทน
- N₂O : Nitrous oxide = ไนตรัสออกไซด์ เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง มีศักยภาพในการทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (GWP) เท่ากับ 310 (โดย IPCC ในปี 2005) และ เท่ากับ 296 (โดย IPCC ในปี 2001)
- MP : Monitoring Plan = แผนการติดตามการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยจะต้องดำเนินการตามแนวทางที่ระบุไว้ใน PDD
- ODA : Official development assistance = เงินช่วยเหลือด้านการพัฒนาจากประเทศอุตสาหกรรม
- ONEP : Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning หรือ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) หน่วยงานระดับกรม ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็น National focal point ของUNFCCC และเป็นเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย
- OTC : Over the Counter Market การซื้อขายคาร์บอนเครดิต โดยตรงกับผู้ซื้อ ไม่ผ่านตลาดคาร์บอน
- PCFs : Per fluorocarbon = เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง มีศักยภาพในการทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (GWP) เท่ากับ 6,500 – 9,200 (โดย IPCC ในปี 2005) และ เท่ากับ 5,700 - 11,900 (โดย IPCC ในปี 2001)
- PDD : Project Design Document = เอกสารการออกแบบโครงการ ที่ผู้ประกอบการ (Project Developer) และที่ปรึกษา (Consultant) จัดทำ
- PE : Project Emission = การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินโครงการ มักพบคำนี้ในสมการการคำนวณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ($ER = BE - PE$)
- PIN : Project Idea Note = เอกสารประกอบแนวความคิดโครงการ
- PIP : Project Implementation Plan = แผนการดำเนินโครงการ
- PoA : Programme of Activities / Programmatic = โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดแบบการรวมโครงการตามแผนงาน ถือเป็นแนวคิดโครงการ CDM ขนาดเล็กมาควรรวมกัน เพื่อลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายบางส่วนลง

- PP : Project Participants = ผู้ร่วมโครงการ CDM
- RPS : Renewable Portfolio Standard = การกำหนดสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้า
- SDC : Sustainable Development Criteria = หลักเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืน
- SF₆ : Sulphur hexafluoride = ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ เป็นก๊าซเรือนกระจกชนิดหนึ่ง มีศักยภาพในการทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (GWP) เท่ากับ 23,900 (โดย IPCC ในปี 2005) และเท่ากับ 22,200 (โดย IPCC ในปี 2001)
- TGO : Thailand Greenhouse Gas Management Organization = องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ชื่อย่อไทยคือ อบก. เป็น DNA ของประเทศไทย
- UNCED : United Nations Conference on Environment and Development = การประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา
- UNEP : United Nations Environment Programme = โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ
- UNFCCC : United Nation Framework Convention on Climate Change = อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นอนุสัญญาที่จัดทำขึ้นเพื่อหาแนวทางยับยั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดกับมนุษย์ ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินงานและความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งหมด
- VERs : Voluntary Emission Reductions = เป็นการมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซที่ได้รับรางวัลแล้วโดยสมัครใจ ตามที่แต่ละภาคที่เกี่ยวข้องเห็นชอบ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นจะไม่เข้าข่ายเป็นกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM)
- WMO : World Meteorological Organization = องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก

อภิธานศัพท์ (ประมวลศัพท์และคำย่อ)

ประมวลศัพท์

- Additionality = ส่วนเพิ่มเติมจากการดำเนินงานตามปกติ
- Annex B of Kyoto Protocol = ภาคผนวก ข ของพิธีสารเกียวโต
- Annex I Countries = ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ของ UNFCCC ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเองตามพิธีสารเกียวโต (พันธกรณีในการลด 5% ของปี ค.ศ. 1990 ภายในปี ค.ศ.2008-2012) โดยต้องส่งรายงานแห่งชาติเพื่อการตรวจสอบ และต้องสนับสนุนด้านการเงินและเทคโนโลยี รวมทั้งหมด 41 ประเทศ (ณ พฤษภาคม 2552)
- Approval = การอนุมัติจากประเทศเจ้าบ้าน โดยจะต้องได้รับอนุมัติจาก DNA ของประเทศนั้นๆ ซึ่งในกรณีประเทศไทย DNA คือองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
- Baseline = กรณีฐาน
- Bundle / Bundling CDM = การนำโครงการ CDM แบบการควบรวมหลายโครงการเข้าด้วยกัน
- Carbon broker = ตัวกลางรับซื้อคาร์บอน เป็นนายหน้าที่ทำหน้าที่ในการนำคาร์บอนเครดิตไปขายให้กับบริษัทเอกชนหรือรัฐบาลในกลุ่มประเทศภาคผนวกที่ 1 มีลักษณะการทำงานคล้ายกับ Broker ในตลาดหุ้น
- Carbon fund = กองทุนก๊าซเรือนกระจก เป็นกองทุนที่รวบรวมมาจากแหล่งทุนรัฐบาลหรือเอกชนที่ต้องการซื้อปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้
- Carbon market = ตลาดคาร์บอน คือตลาดที่มีการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- Carbon sink = การดูดซับก๊าซเรือนกระจก ส่งผลให้ก๊าซเรือนกระจกที่มีอยู่ถูกดูดซับไป เช่น การปลูกป่าไม้ เพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
- Carbon source = การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด ส่งผลให้ลดหรือเลิกการใช้หรือปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากเชื้อเพลิงฟอสซิล
- Certification = การรับรองการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- Crediting period = ช่วงเวลาในการคิดคาร์บอนเครดิต

- De-bundling = การแยกโครงการขนาดใหญ่ออกเป็นโครงการขนาดเล็ก
- Emission factor = ค่าสัมประสิทธิ์การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในทางสากล นิยมอ้างอิงค่าจาก IPCC
- GHG Inventory = บัญชีก๊าซเรือนกระจก
- Gold standard = เป็นมาตรฐานที่รับรองคาร์บอนเครดิต เพื่อยืนยันถึงศักยภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโครงการนั้นๆ
- Host country = ประเทศเจ้าบ้าน หรือ ประเทศที่โครงการตั้งอยู่ในการดำเนินโครงการ CDM
- Implementation = การดำเนินโครงการ ซึ่งในส่วนโครงการ CDM นั้น จะถือว่าส่วนการดำเนินโครงการจะเริ่มหลังจากที่มีการขึ้นทะเบียนโครงการจาก CDM-EB แล้ว
- Issuance = การออกคาร์บอนเครดิต โดย CDM-EB ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ CDM ก่อนที่จะขายคาร์บอนเครดิตได้จริง
- Leakage = ปริมาณการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงการ CDM หากแต่เกิดขึ้นภายนอกขอบเขตของโครงการ
- Methodology = วิธีการคำนวณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- Methodology Panel = คณะทำงานในการพิจารณาวิธีประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- Monitoring = การติดตามการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยจะต้องดำเนินการตามแนวทางที่ระบุไว้ใน PDD
- National Communication = รายงานแห่งชาติ ถือเป็นรายงานใน ระดับประเทศในด้านการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก โดยในกลุ่มประเทศ Annex I นั้น จะต้องดำเนินการส่งรายงานแห่งชาตินี้ เพื่อการตรวจสอบระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- Non-Annex I Countries = ประเทศนอกกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ของ UNFCCC ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่ไม่ถูกบังคับให้ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเองตามพิธีสารเกียวโต มีเพียงพันธกรณีในการส่งรายงานแห่งชาติ และสนับสนุนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเท่านั้น รวมทั้งหมดประมาณ 150 ประเทศ (ณ พฤษภาคม 2552)
- Project Boundary = ขอบเขตของโครงการ

- Project Design = การออกแบบโครงการ
- Programmatic CDM = โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด แบบการควมรวมโครงการตามแผนงาน
- Registration = การขึ้นทะเบียนโครงการ โดยโครงการ CDM ทุกโครงการ จะต้องผ่านการขึ้นทะเบียนโครงการกับ CDM-EB ก่อน จึงจะเริ่มดำเนินโครงการได้
- Stakeholder = ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ CDM จะพิจารณาทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล กลุ่มคน หรือชุมชน ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียกับโครงการ
- Sustainable Development = การพัฒนาอย่างยั่งยืน ถือเป็นดัชนีที่สำคัญในการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการพัฒนาหรือถ่ายทอดเทคโนโลยี และ ด้านเศรษฐกิจ
- Technology transfer = การถ่ายทอดเทคโนโลยี
- Validation = การตรวจสอบเอกสารประกอบโครงการ ดำเนินการโดย DOE โดยจะต้องเป็น DOE คนละแห่งกับ DOE ที่จะดำเนินการในขั้นตอน Verification
- Verification = การยืนยันการลดก๊าซเรือนกระจก ดำเนินการโดย DOE โดยจะต้องเป็น DOE คนละแห่งกับ DOE ที่จะดำเนินการในขั้นตอน Validation
- Voluntary = การดำเนินงานด้วยความสมัครใจ